

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027-2028

Kunnanhallitus 24.11.2025
430/02.02.00/2025

Valmistelija

talousjohtaja Petteri Ristikangas, 044 740 1103

Kunnanjohtajan ehdotus vuoden 2026 talousarvioksi ja vuosien 2027–2028 taloussuunnitelmaksi on liitteenä. Kunnanhallitukselle jaetaan lisäksi talousarvion oheisaineistona investointeihin liittyvät lautakuntien hankekohtaiset esitykset, joiden tarkemmasta esittelystä vastaavat tarvittaessa palvelualuejohtajat hallituksen kokouksissa 24.-25.11.2025.

Talousarvioesityksen keskeiset tunnusluvut

	TA2026	TA2025	TP2024
Kunnallisvero-%	9,4	9,4	9,36
Kiinteistövero-% (asunto)	0,65	0,65	0,65
Verotulot*	61,4	61,3	60,6
Valtionosuudet*	8,2	10,6	11,6
Toimintamenot*	-82,0	-78,8	-77,7
Vuosikate*	3,1	8,3	9,5
Investoinnit, netto*	7,4	7,3	7,0
Poistot*	-7,0	-7,6	-7,8
Lainat euroa/asukas	3 052	3 100	3 112

*milj. euroa

Nostoja palvelualueiden talousarvioista

Historiallisen suuret kouluhankkeet etenevät: Siilinlahden uusi koulu ja Ahmon koulukeskuksen ensimmäinen vaihe tulee käyttööntöövaiheeseen marraskuussa 2025. Suininlahden uuden koulun hankesuunnitelma laaditaan. Uusien koulujen käyttöönotto lisää merkittävästi vuokratukustannuksia. Palvelut ja toiminnot sopeutetaan laskevaan lapsimäärään, perusopetuksen oppilasmäärä vähenee ja lukion vastaavasti kasvaa. Elinkeinopuolelle kehitetään nopeasti käyttöönotettavia yritys- ja liikerakennusalueita, kuntatekniikka toteuttaa myös Haapamäki 2. vaiheen rakentamista. Palloiluhallin maanrakennustyöt käynnistyvät. Talouden tasapainottamisohjelmaa sekä kuntalaisten osallisuutta vahvistetaan.

Toimintamenot ja toimintakate

Tuloslaskelman mukaiset toimintamenot vuodelle 2026 ovat noin -82,0 milj. euroa. Kasvu kuluvan vuoden talousarvioon on noin 4,0 %. Toimintakatteessa tämä kasvu näkyy 4,6 %:n heikkenemisenä, mikä euroissa tarkoittaa noin 3,0 milj.

Verotulot ja valtionosuudet

Verotulojen kokonaismääräksi on talousarviossa arvioitu 61,4 milj. euroa eli kasvua ei juurikaan muodostu (0,1 %) kuluvan vuoden talousarvioon nähden. Vuoden 2025 arvioituun toteumaan nähden verotulojen kokonaismäärä kasvaa noin 0,7 milj. euroa eli 1,2 %. Veroprosentteihin ei ole esitetty muutoksia.

Valtionosuuksia ennakoidaan saatavaksi noin 8,2 milj. euroa, vähennys - 22,8 %. Vähennystä kertyy mm. verotulotasauksesta ja opetus- ja kulttuuriministeriön maksettava summa kasvaa, koska valmistavan opetuksen tuntimäärät vähentyvät. Kunta maksaa tasauseriä soten siirtymisestä noin 4,5 milj. euroa.

Vuosikate, tilikauden tulos ja kumulatiivinen tulos

Vuosikatetta muodostuu vain noin 3,1 milj. euroa ja tulos painuu noin -3,8 milj. eurolla alijäämäiseksi. Mikäli vuoden 2025 tulos muodostuisi syyskuusta tehdyn vuosiennusteen mukaisesti -1,3 milj. eurolla alijäämäiseksi, ja tehty talousarvio toteutuu suunnitellusti, kumulatiivinen tulos vuoden 2026 lopussa olisi yhteensä noin -0,2 milj. euroa alijäämäinen. Talousarviota valmistellessa kuluvan vuoden tuloksen ei kuitenkaan ole arvioitu painuvan niin rankasti alijäämäiseksi. Arvio vuoden 2026 lopun kumulatiivisesta tilanteesta on laaditun talousarvion mukaisesti noin 0,6 milj. euroa ylijääminen. Taloussuunnitelmavuosilla tilanne jatkuu tukalana. Ylijäämät tulisivat käytetyksi 2027 ja mikäli viimeinen taloussuunnitelmavuosi ponnistaisi tulosta, alijäämän kattamisvelvoitteelta vältyttäisiin vain vaivoin.

Investoinnit

Kunnan taseeseen kirjattavat nettoinvestoinnit ovat yhteensä noin 7,4 milj. euroa (brutto 9,4 milj.). Investointeja rahoitetaan 2,0 milj. euroa haettavilla avustuksilla ja lisäksi on otettava lisää lainaa 3,9 milj. euroa. Kunnallistekniikan rakentamisen eri kohteisiin käytetään 3,8 milj. euroa ja toimitiloihin 0,9 milj. euroa. Sivistyspalveluissa liikuntapaikkarakentamiseen ja kalustohankintoihin käytetään noin 1,5 milj. euroa. Maa-alueiden hankintaan sekä elinkeinoelämän kehittämiseen varaudutaan noin 1,1 milj. eurolla.

Toimitilojen leasingkohteiden rahoitusosuudet ovat vuonna 2026 noin 5,1 milj. euroa – Ahmon koulukeskuksen toinen osa käynnistyy.

Lainakanta

Kunnan lainakannaksi muodostuu noin 65,0 milj. euroa eli noin 3 052 euroa asukasta kohden. Tarvittava lainanottovaltuus on 15,7 milj. euroa.

Talouden tasapainottamisohjelma

Valtuusto on hyväksynyt 16.12.2024 talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2024–2027. Sen päivittämisen on todettu tapahtuvan vuosittain talousarviovalmistelun yhteydessä (liite). Päivitettyä ohjelmaa on välttämätöntä edelleen vahvistaa ja tehdä toimista päätöksiä.

Talousarvioiden käsittelyt lautakunnissa

Lautakunnat ovat käsitelleet talousarvioesityksensä. Niihin ei ole esitetty muutoksia.

Päätöksen vaikutusten ennakkoarviointi: Ennakkoarviointia ei ole tarpeen tehdä, koska asia koskee toiminnan suunnittelua.

Päätösehdotus

Kunnanhallitus hyväksyy ja esittää edelleen kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi kunnanjohtajan ehdotuksen vuoden 2026 talousarvioksi ja vuosien 2027–2028 taloussuunnitelmaksi.

Kunnanhallitus hyväksyy kunnanhallituksen alaisten yksiköiden tulosaluejaon ja -sisällön talousarviokirjan mukaiseksi.

Edelleen kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle talouden tasapainottamisohjelman 2024–2027 päivitetyn tilanteen ja toteaa ohjelman vaativan välitöntä vahvistamista.

Talousspalveluilla on oikeus tehdä teknisluonteisia korjauksia valtuustolle menevään talousarviokirjan teksteihin kunnanhallituksen mahdollisten muutosesitysten lisäksi.

Päätös

Kunnanhallitus kuuli talousarvion yleisesittelyn ja konsernipalveluiden sekä elinvoima- ja yhteisten palveluiden esittelyt. Muilta osin (sivistyspalvelut ja tekniset palvelut) esittelyt ja asian varsinainen päätöskäsittely siirrettiin 25.11.2025 kokoukseen.

Tauko ajalla klo 15.39-15.50.

Kunnanhallitus 25.11.2025 § 259

Valmistelija

talousjohtaja Petteri Ristikangas, 044 740 1103

Kunnanhallitukselle esitellään tässä kokousasiassa niiden palvelualueiden talousarvioehdotukset, joita ei ehditty kuulla 24.11.2025 kokouksessa, minkä jälkeen tehdään päätös.

Päätöksen vaikutusten ennakkoarviointi: Ennakkoarviointia ei ole tarpeen tehdä, koska asia koskee toiminnan suunnittelua.

Päätösehdotus

Kunnanhallitus hyväksyy ja esittää edelleen kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi kunnanjohtajan ehdotuksen vuoden 2026 talousarvioksi ja vuosien 2027–2028 taloussuunnitelmaksi.

Kunnanhallitus hyväksyy kunnanhallituksen alaisten yksiköiden tulosaluejaon ja -sisällön talousarviokirjan mukaiseksi.

Edelleen kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle talouden tasapainottamisohjelman 2024–2027 päivitetyn tilanteen ja toteaa ohjelman vaativan välitöntä vahvistamista.

Talousspalveluilla on oikeus tehdä teknisluonteisia korjauksia valtuustolle menevään talousarviokirjan teksteihin kunnanhallituksen mahdollisten muutosesitysten lisäksi.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotus.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.22.

Kunnanvaltuusto 15.12.2025 § 94
430/02.02.00/2025

Päätösehdotus

Kunnanvaltuusto päättää hyväksyä talousarvion vuodelle 2026 ja taloussuunnitelman vuosille 2027-2028.

Kunnanvaltuusto päättää merkitä talouden tasapainottamisohjelman 2024–2027 päivitetyn tilanteen tiedoksi ja päättää vahvistaa ohjelman.

Päätös

Kunnanvaltuusto päätti hyväksyä päätösehdotuksen Niina Laitisen ja Joni Hartikaisen tekemin muutosesityksin.

Kunnanjohtaja Janne Airaksinen alusti talousarviota vuodelle 2026 sekä taloussuunnitelmaa vuosille 2027–2028.

Alustuksen jälkeen valtuustoryhmät pitivät ryhmäpuheenvuorot, jota seurasi yleiskeskustelu ennen yksityiskohtaista talousarvion käsittelyä luvuittain.

Keskustelun aikana Niina Laitinen ehdotti pohjaehdotuksesta poiketen muutosehdotuksen sivulle 136. Kyseisessä kohdassa todetaan, että kirjastoauto on käyttöikänsä päässä eikä uuden auton hankintaa ole sisällytetty talousarvioon.

Laitinen ehdotti, että pohjaehdotuksesta poiketen, että: "Digitalisaation lisääntyessä ja palvelutarpeen muuttuessa tehdään tarkempi selvitys koko kirjastopalveluiden tuottamisesta kunnassa tulevaisuudessa. Kirjastoauto on tärkeä pienille lapsille, jotka pääsevät itsenäisesti palvelun ääreen. Nykyisen pääkirjaston sisäilmahaasteet ovat hetkenä minä hyvänsä ratkottavanamme. Auto takaisi palvelun paitsi lapsille, mutta väestörakenteen muuttuessa voisi palvelun ajatella laajenevan lisääntyvälle ikääntyvien joukolle ja taajama-alueen ulkopuolisille alueille."

Miina Morko kannatti Niina Laitisen ehdotusta.

Puheenjohtajan esityksestä päätettiin suorittaa asiassa äänestys siten, että ne, jotka kannattavat pohjaehdotusta äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat Niina Laitisen tekemää kannatettua päätösehdotusta äänestävät EI. Valtuutettu Jari-Pekka Raatikainen ei äänestänyt sähköisen kokousjärjestelmän kautta teknisistä syistä johtuen, vaan ilmoitti suullisesti kannattavansa pohjaehdotusta.

Suoritettua äänestyksessä annettiin 18 JAA -ääntä ja 25 EI -ääntä. Puheenjohtaja totesi äänestyksen tulokseksi tulleen 18-25. Äänestysraportti on pykälän liitteenä.

Kunnanvaltuusto päätti siten hyväksyä Niina Laitisen tekemän, kannatetun muutosehdotuksen.

Keskustelun aikana Joni Hartikainen ehdotti päätösehdotukseen kirjattavaksi, että "Kunnanvaltuusto velvoittaa, että kunnanhallitus ryhtyy toimiin heti tammikuussa 2026 ja aloittaa etsimään kunnan talouden tasapainottamisohjelmassa uusia säästökohteita alijäämän leikkaamiseksi pienemmäksi vuosille 2026-2028."

Petri Rojo kannatti Joni Hartikaisen ehdotusta.

Päätettyään keskustelun puheenjohtaja tiedusteli valtuutetuilta, voidaanko asia hyväksyä yksimielisesti. Kukaan valtuutetuista ei vastustanut asian hyväksymistä yksimielisesti.

Kunnanvaltuusto päätti siten hyväksyä Joni Hartikaisen tekemän, kannatetun muutosehdotuksen.

Tauko ajalla 18.28-18.35.